

Minister Zdrowia

ZPP.050.6.2023.DJZ
Warszawa, 21 lutego 2023

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,
w odpowiedzi na oświadczenie Pani Senator Alicji Chybickiej, złożone podczas 57 posiedzenia Senatu RP, w sprawie liczby samobójstw wśród dzieci i opieki psychiatrycznej nad dziećmi, uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

W odniesieniu do kwestii ograniczenia liczby zamachów samobójczych wśród dzieci i młodzieży, niewątpliwie jest to istotny aczkolwiek bardzo złożony problem, który nie ma jednej przyczyny. Jest to splot czynników, takich jak przeżycia traumatyczne, zaburzenia psychiczne, sytuacja rodzinna, przemoc domowa, rówieśnicza czy seksualna. Wśród najważniejszych czynników chroniących wymieniane są m.in.: pozytywna więź dziecka z dorosłym jako podstawowy czynnik chroniący i wzmacniający zdrowie psychiczne. Dlatego też, Ministerstwo Zdrowia w zakresie kompleksowej prewencji suicydalnej w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 wskazał do realizacji 10-zadań mających na celu zapobieganie zachowaniom samobójczym, które są m.in. wynikiem prac powołanego od 2016 r. Zespołu roboczego do spraw prewencji samobójstw i depresji przy Radzie do spraw Zdrowia Publicznego. Dla spójności realizacji zadań, wyodrębniony został Koordynator tj. Instytut Psychiatrii oraz powstało Biuro ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym. Głównym celem realizacji zadań jest zapobieganie zachowaniom samobójczym poprzez:

- zapewnienie dostępu do pomocy dla osób w kryzysie psychicznym (samobójczym);
- zwiększenie kompetencji osób udzielających pomocy;
- programy profilaktyczne dostosowane do potrzeb różnych populacji - grup ryzyka;
- ograniczenie dostępu do metod dokonywania samobójstw;
- poprawę monitorowania zachowań samobójczych;
- prowadzenie odpowiedzialnej polityki informacyjnej na temat zachowań samobójczych;
- prowadzenie badań naukowych;
- rozwój kompetencji pracowników ochrony zdrowia, pracowników oświaty, pomocy społecznej, służb mundurowych, osób duchownych i innych grup zawodowych, w zakresie wczesnego wykrywania symptomów zachowań samobójczych oraz podejmowania interwencji wobec osób przejawiających zachowania samobójcze;
- współpracę z mediami oraz monitoring mediów w zakresie podejmowania przez nie tematyki zachowań samobójczych.

Na rzecz prewencji zamachów samobójczych wśród nieletnich w 2022 r. prowadzone były przez Instytut Psychiatrii i Neurologii m.in. cykl 18 webinarium o zdrowiu psychicznym

dzieci i młodzieży. Webinary poświęcone zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży są ogólnodostępne w kanale Youtube: <https://www.youtube.com/@BiuroZZS>.

Jednocześnie ww. Instytut pracuje nad wdrożeniem w Polsce czterech programów profilaktyki zachowań samobójczych, w tym m.in. dla młodzieży szkolnej w wieku 13 - 18 lat, także z myślami i po próbach samobójczych. Więcej informacji na temat działań dotyczących prewencji zachowań samobójczych można znaleźć na stronie internetowej Programu Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym pod adresem www.zapobiegajmysamobojstwom.pl.

Ponadto, na rzecz zapewnienia dostępu do opieki psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, podkreślenia wymaga, iż wdrażana jest przez Ministerstwo Zdrowia m.in. kompleksowa reforma systemu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, której podstawowym założeniem jest deinstytucjonalizacja opieki psychiatrycznej - czyli poprawa dostępu do pomocy poza szpitalnej zapewniającej wcześniejsze „otoczenie opieką” potrzebujących wsparcia młodych pacjentów, zapobiegającej konieczności hospitalizacji.

Aktualnie na terenie Polski jest już 347 ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, nazywanych I stopniem referencyjnym. Co ważne pacjenci mogą skorzystać z oferty tych ośrodków tj. pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej oraz terapii środowiskowej, bezpłatnie oraz bez skierowania lekarskiego.

Poza ośrodkami I poziomu, w ramach nowego modelu, działają także ośrodki II poziomu referencyjnego (Centra Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży) gdzie pracuje lekarz psychiatra, a pacjenci wymagający intensywniejszej opieki mogą skorzystać, w części z nich, ze świadczeń w ramach oddziału dziennego. Aktualnie jest ponad 116 takich placówek, trwają też konkursy Narodowego Funduszu Zdrowia na wybór kolejnych podmiotów. Natomiast w ramach III, najwyższego poziomu referencyjności, opiekę nad pacjentami wymagającymi hospitalizacji, realizują 27 ośrodków wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej.

Realizowany jest również projekt PO WER pn. „Wsparcie procesu wdrażania reformy wprowadzającej nowy model systemu ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży” finansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach ww. projektu na przełomie listopada i grudnia 2022 r. realizowana była ogólnopolska kampania internetowa skierowana do pacjentów i ich rodzin, dotycząca ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Celem tego przedsięwzięcia było rozpropagowanie informacji o możliwości korzystania ze wsparcia, promocji higieny życia psychicznego dzieci i młodzieży oraz wczesnego rozpoznania objawów, tak aby zgodnie z założeniami reformy pomoc udzielana była szybciej, a także budowanie zaufania do przedstawicieli zawodów psychoterapeuta, psycholog, terapeuta środowiskowy.

Ministerstwo Zdrowia stale dąży także do poprawy infrastruktury istniejących stacjonarnych oddziałów psychiatrii dzieci i młodzieży. Tym samym pod koniec grudnia 2022 r. ogłoszono nabór wniosków na wsparcie finansowe zadań inwestycyjnych w ramach Programu wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na lata 2022-2023, w ramach którego możliwe będzie dofinansowanie w kwocie 80 mln zł zadań inwestycyjnych m.in. na: dostosowanie, przebudowę oraz rozbudowę pomieszczeń oddziału psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży; pomieszczeń izby przyjęć lub szpitalnego oddziału ratunkowego w zakresie przestrzeni służącej potrzebom pacjentów oddziału psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży, a także modernizację lub odpowiednie zagospodarowanie należących do szpitala pomieszczeń oraz terenu przeznaczonego na cele terapeutyczne i rekreacyjne, mające za zadanie zagwarantowanie bezpieczeństwa pacjentów oraz prowadzenie efektywnych form terapii.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie programu pilotażowego oddziaływań terapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży problemowo korzystających z nowych technologii cyfrowych oraz ich rodzin¹, w 12 specjalistycznych ośrodkach najmłodszy i ich rodziny mogą otrzymać bezpłatnie profesjonalną pomoc psychologiczną.

Celem programu pilotażowego jest ograniczenie symptomów problemowego korzystania z nowych technologii cyfrowych przez:

- 1) ograniczenie zachowań związanych z problemowym korzystaniem z nowych technologii cyfrowych;
- 2) zwiększenie wiedzy i samoświadomości w odniesieniu do problemowego korzystania z nowych technologii cyfrowych;
- 3) poprawę stanu zdrowia psychicznego;
- 4) poprawę funkcjonowania społecznego.

Ponadto, Ministerstwo Zdrowia opublikowało rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie programu pilotażowego oddziaływań terapeutycznych skierowanych do osób z doświadczeniem traumy². Realizacja programu pilotażowego polega na zastosowaniu kompleksowego i dostosowanego do potrzeb osób z doświadczeniem traumy programu oddziaływań terapeutycznych. W ramach programu pilotażowego będzie możliwe stworzenie ośrodków, w których będą mogły uzyskać opiekę m.in. dzieci i młodzież jako osoby doświadczające negatywnych dla zdrowia psychicznego skutków doświadczeń w wyniku m.in. uczestnictwa w działaniach wojennych, w wypadku komunikacyjnym lub doświadczenia: uchoźctwa w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie; przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej czy skutków kataklizmu naturalnego lub pożaru. Realizacja ma poprawić stan zdrowia psychicznego oraz zwiększyć samoświadomość w odniesieniu do zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań oraz kompetencji dotyczących radzenia sobie ze stresem.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

---

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2253.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 2805.